

8. Reading guide. (2024). Reading guide: Crooked Plow by Itamar Vieira Junior, translated by Johnny Lorenz. *The Booker Prizes*, 11 March. <https://thebookerprizes.com/the-booker-library/features/reading-guide-crooked-plow-by-itamar-vieira-junior>
9. Sathorar, H. & Geduld, D. (2018). Towards decolonising teacher education: Reimagining the relationship between theory and praxis. *South African Journal of Education*, 38(4), pp. 1-12. doi 10.15700/saje.v38n4a1714
10. Take Action for the Sustainable Development Goals. (no date) *Sustainable Development Goals*. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
11. The Booker Prizes Interview. (2024). A Q&A with Itamar Vieira Junior and Johnny Lorenz, author and translator of Crooked Plow, 2 April. <https://thebookerprizes.com/the-booker-library/features/a-qa-with-itamar-vieira-junior-and-johnny-lorenz>
12. The Booker Prizes. (2024). <https://thebookerprizes.com/the-booker-library/books/crooked-plow>
13. Thomas, A. (2024). Antonia Thomas reads from 'Crooked Plow'. *The Booker Prizes*. <https://www.youtube.com/watch?v=spQei6ErqP0>

МОЖЛИВОСТІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СТРАТЕГІЯХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Орлов О.П.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
olexsiyorlov@gmail.com

Стратегія сталого розвитку тісно пов'язана з аналітичними можливостями цифрових технологій. Технологічні інновації, такі як штучний інтелект, віртуальна реальність і цифрові медіа, кардинально змінили університетські практики навчання. Ці технології пропонують нові способи вираження та кидають виклик традиційним уявленням про суспільні інституції. У наш час технологія – це не просто інструмент, а трансформаційна сила, що визначає нові межі політики, економіки, мистецтва. На думку Лева Мановича, засновника Software studies – нової міждисциплінарної галузі досліджень програмних систем та їхніх соціальних і культурних ефектів, «нові медіа перетворюють всю культуру та теорію культури на відкритий проект» [3, с. 54].

Відтак, системний підхід і системний аналіз є методологічною основою сталого розвитку. Починаючи з класичної роботи «Межі зростання» Денніса Медоуза і співавторів [4], дослідників з Массачусетського технологічного інституту, які у 1972 році застосували одну з перших у світі комп'ютерних моделей для оцінювання перспектив розвитку цивілізації, і завершуючи сучасними надскладними комп'ютерними моделями відповідних процесів і систем, стратегія сталого розвитку тісно пов'язана з аналітичними можливостями комп'ютерних технологій.

Процеси інформатизації суспільства задають темп розвитку освітніх технологій у вищій педагогічній школі, активізують формування в майбутніх учителів готовності до навчання протягом життя, здатності до динамічного осучаснення загальних і професійних компетентностей. Гуманітарне спрямування педагогічної освіти майбутніх учителів потребує системної трансформації, оскільки особливої значущості набувають цифрові технології, які концептуально, технологічно та організаційно забезпечують можливості реалізації державної та європейської освітньої політики. Диджиталізація освіти є спільним завданням середньої та вищої освіти України, об'єднаних поняттям цифрової педагогіки. Метою цифровізації є формування професійних компетентностей суб'єктів освітнього процесу, які трансформуються відповідно до суспільних та технологічних викликів сучасності.

Цифрова аджента («цифровий порядок денний») – 2020, регламентує впровадження диджиталізації закладів вищої освіти України, розробленої з залученням

світових лідерів «цифрового» ринку: Cisco, IBM, Intel, Oracle, Deloitte, SAP тощо. Цей документ визначає принципи, проекти, сфери застосування, ініціативи та першочергові завдання цифровізації України на найближчі роки, коли нова генерація фахівців буде готуватися із залученням новітніх технологій на системній основі. Підготовка майбутніх педагогів підготує ґрунт для цифрової трансформації закладів середньої освіти, оскільки нагальними проблемами залишається підготовка педагогічних кадрів нового покоління.

Прискорює процес цифровізації в освіті інтеграція з європейським освітнім простором, де з 1999 р. використовуються терміни «цифрове навчання», «цифрова освіта» [1]. Також були визначені напрями диджиталізації: доступ учнів до технологій (Student Accessibility), доступ вчителів до технологій (Teacher Accessibility), доступ адміністраторів до технологій (Administration Accessibility), освітній Інтернет (моделі Fiber-to-the-Building та wi-fi), цифровий мультимедійний контент, цифрові компетентності та грамотність викладачів й учнів. Таким чином, цифровізація передбачає докорінні зміни в системі освіти, які стосуються процесу навчання, управління, організації, контролю тощо. Важливим моментом є впровадження сучасних цифрових платформ, електронних ресурсів, мультимедійних систем і методів, але не менш важливим є і перебудова свідомості суб'єктів освітнього процесу, оскільки відбувається перехід діяльності з реального світу у світ віртуальний (онлайн).

Інститутом цифровізації освіти НАПН України (1999 р.) визначені напрями реалізації диджиталізації у закладах вищої освіти, якими передбачено доступ і використання цифрових технологій (комп'ютерних, мультимедійних) здобувачами освіти, педагогічними та науково-педагогічними кадрами університетів; розроблення та впровадження цифрових засобів навчання, об'єднаних у комплексні освітні середовища (науково-дослідні та навчальні центри, лабораторії, класи); розвиток дистанційної форми освіти за допомогою спеціальних освітніх Інтернет-систем і цифрових індивідуальних і цифрових технологій; підвищення цифрових компетентностей студентів і цифрової медіаграмотності суб'єктів освітнього процесу.

Цифрові технології стрімко розвиваються, якщо в 2000-них роках інноваційними технологіями вважалася робота з Інтернет джерелами, смартфонами, використання соцмереж і хмарних технологій, то в наступне десятиліття актуальними цифровими трендами стали VR/AR (Virtual Reality/Augmented Reality) і пов'язані з ними імерсивні технології та розширене пізнання; адаптивне та інтуїтивне навчання; штучний інтелект в освіті, робототехніка; 3 D друк тощо. Зміни, викликані застосуванням новітніх технологій, вимагають не тільки технологічного засвоєння нових засобів навчання, а й більш суттєві, пов'язані зі світосприйняттям здобувачів освіти. Дизайн персонального навчального середовища передбачає не відкриття нової платформи, сайту, системи, а кардинальну зміну ролей суб'єктів, персоналізацію освіти, розширене пізнання тощо.

Наукова й освітянська спільнота України докладає великих зусиль для впровадження механізмів захисту освіти в умовах військових дій, для забезпечення розвитку цифрових технологій, системного їх використання в освітньому процесі. Як відкритий проект сучасні цифрові технології осучаснюють суспільні інституції, інформаційний та освітній простір, і це гарантує позитивні зміни щодо стратегії сталого розвитку.

Література:

1. Биков В., Спірін О., Пінчук О. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. *Журнал кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2020 (1). С. 27-36.
2. Корнят В.С., Романишин Ю.Л., Голярдик Н.А. Цифровізація освіти України: перспективи та ризики сьогодення. *Теорія та методика професійної освіти*. 2022. Вип. 53. Т. 1. С. 155–159.
3. Manovich, L. (2020). *Cultural Analytics*. Cambridge: The MIT Press. 336 p.

4. Meadows, D.H.M., Meadows D. L.; Randers, J.; Behrens III, W. W. (1972) *The Limits to Growth; A Report for the Club of Rome's Project on the Predicament of Mankind*. New York: Universe Books. 311 p.

МОВНА ОСВІТА НА ТЛІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Павлова І. Г.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
livelyfamily13@gmail.com

XXI століття кинуло глобальний виклик усім державам, оприявило чимало проблем у сферах освіти, культури, релігії, економіки, екології, безпеки тощо, спричинило надпотужні зміни у світосприйманні людини, у розумінні свого призначення, у фаховій реалізації, у довкіллі, у націєзберігальній діяльності, у внутрішніх цінностях особистості як джерелі поведінкової мотивації. Настав час ухвалення чи не найвідповідальніших рішень, найбільш виважених кроків. Кожен із нас, перебуваючи в епіцентрі перетворень, повинен брати відповідальність за все, що відбувалося в минулому, виформовується і впотужнюється нині, щоб у прийдешньому нові покоління мали адекватні умови життя й ресурси для задоволення різнорівневих потреб.

Оцінімо основні завдання стратегії сталого розвитку України до 2030 року, а саме: «1) подолання бідності; 2) подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства; 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці; 4) забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх; 5) забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат; 6) забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією; 7) забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх; 8) сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх; 9) створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям; 10) скорочення нерівності; 11) забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів; 12) забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва; 13) вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками; 14) збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку; 15) захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття; 16) сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях; 17) зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.

Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проектів прогнозних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України» [2].